

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТУДІЇ

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень магістр
освітня програма «Соціологія (мова навчання англійська) / Sociology»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	20 /20
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська
Форма заключного контролю іспит	

Викладач: доц.Світлана БАБЕНКО

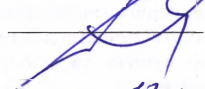
Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Київ – 2021

Розробник(и): Світлана БАБЕНКО к.соц.н., доцент, доцент кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин

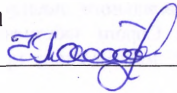
Олег МАЗУРИК

Протокол № 12 від « 31 » 08 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Метою дисципліни є систематизація знань та вдосконалення навичок соціологічного аналізу соціальних проблем у порівняльному контексті з використанням першоджерел, статистичних та соціологічних даних, поглиблення знань про соціологічні дослідження трансформаційних процесів у сучасних європейських суспільствах. Дисципліна спрямована на більш детальне вивчення типів європейських суспільств у порівняльній перспективі в рамках європейської інтеграції, порівняння суспільних процесів у Європі на основі даних соціологічних досліджень та дискурсів з акцентом на Україну в європейському контексті розвитку; нарешті, курс спрямований на застосування цих знань та європейської перспективи до подальшої дослідницької та аналітичної роботи студентів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* основні методи соціологічного аналізу даних.
2. *Вміти* працювати із статистичними даними.
3. *Володіти навичками* пошуку та відбору релевантної інформації, критичного аналізу, співставлення різних позицій.

3. Анотація навчальної дисципліни: соціальні моделі європейських суспільств, особливості нерівностей у порівняльному контексті, конфлікти чи консолідація на основі цінностей, ідентичностей, та їх специфіка в європейському соціальному просторі дають студентству можливість опанування фокусом соціального контексту європейських суспільств на основі результатів соціологічних досліджень. Відмінності, особливості та спільні характеристики західної, південної, північної та центрально-східної є у фокусі аналізу за даними порівняльних соціологічних досліджень Європи. Вміння порівняльного аналізу соціологічних та статистичних даних щодо сучасних соціальних процесів в Європі забезпечується творчими аналітичними завданнями, завданнями на критичне мислення, індивідуальну та групову роботу протягом семестру.

4. Завдання (навчальні цілі):

- аналіз актуальної проблематики сучасних дискусій та досліджень трансформаційних процесів сучасних суспільствах Європи у першому модулі; порівняльний аналіз сучасних соціальних викликів та проблем європейських суспільств – у другому модулі.
- порівняння стратегій та методологій дослідження сучасних соціальних процесів у межах порівняльних соціологічних дослідницьких проєктів;
- критичне осмислення запропонованих концепцій і публікацій;
- робота над вмінням аналізу, інтерпретації і створення наукових текстів з даної тематики;
- робота над вмінням представляти свої ідеї, дискутувати, опонувати та працювати у групі.

Що спрямовано на формування наступних компетентностей:

- ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- СК02. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.
- СК05. Здатність обговорювати результати соціологічних досліджень та проєктів українською та іноземною мовами.
- СК08. Здатність співпрацювати з європейськими та євроатлантичними інституціями.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати результати сучасних соціологічних досліджень ключових соціальних проблем європейських суспільств.	Лекції, практичні, самостійна робота	Практичні та творчі завдання Контрольна робота Іспит	10
1.2	Знати систему базових соціологічних індикаторів дослідження якості життя та соціальних моделей Європи.	Лекції, практичні, самостійна робота	Практичні та творчі завдання Контрольна робота Іспит	10
2.1	Вміти виявляти, аналізувати та інтерпретувати актуальні соціальні проблеми розвитку суспільства.	Практичні, самостійна робота	Контрольна робота Підсумкова робота Іспит	20

2.2	Вміти аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах.	Самостійна робота	Підсумкова робота	20
2.3	Здійснювати реферування наукових джерел англійською мовою, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.	Самостійна робота	Підсумкова робота	10
3.1	Демонструвати навички аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з опонентами.	Лекції, практичні, самостійна робота	Практичні та творчі завдання Іспит	10
4.1	Демонструвати навички самостійної дослідницької роботи, опанування новими знаннями.	Самостійна робота	Підсумкова робота Іспит	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)						
	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	4.1
ПРО2 Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.	+	+	+		+		
ПРО5 Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах.			+	+			+
ПРО6. Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері соціології та суміжних наук у тому числі в контексті співпраці з європейськими та євроатлантичними інституціями.					+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

Форми роботи	Мін балів	Мак балів
1. Практичні та творчі завдання (PH 1.1, 1.2, 3.1)	18	30
2. Контрольна робота (PH 1.1, 1.2, 2.1)	9	15
3. Підсумкова робота (аналітична записка) (PH 2.1, 2.2, 2.3, 4.1)	9	15
Разом за семестр	36	60
ІСПИТ (PH 1.1, 1.2, 2.1, 3.1, 4.1)	24	40
ВСЬОГО	60	100

- підсумкове оцінювання: у формі іспиту.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 36 балів* за поважних (підтверджених документами) причин, для отримання доступу до іспиту мають подати письмові роботи – відпрацювання пропущених практичних занять з кожної невідпрацьованої теми дисципліни та підсумкову роботу (аналітичну записку).

7.2 Організація оцінювання:

1. Практичні та творчі завдання – протягом занять, теми 1-10.
2. Контрольна робота – після 4-ї теми.
3. Підсумкова робота (аналітична записка) – теми 5-10 (за темами, за графіком).

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	Самостійна робота
1. Соціологічна теорія та методології дослідження сучасних процесів суспільств Європи				
1	Що є Європа? Особливості визначення кордонів Європи для порівняльних досліджень та пояснень сучасних процесів.	2	2	8
2	Порівняльні дослідження Європейських суспільств: проекти, моніторинги та результати	2	-	8
3	Особливості порівняльного соціологічного аналізу соціальних процесів у суспільствах Європи: типологізації суспільств	2	2	8
4	Порівняльні дослідження соціальних показників розвитку в Європейських суспільствах	2	2	8
	Контрольна робота	-	2	12
2. Порівняльні соціологічні дослідження суспільств Європи: результати дослідницьких проектів				
5	Соціальна якість Європи: порівняння країн західної Європи	2	2	8
6	Соціальна модель Європи: досвід Скандинавії у вирішенні соціальних проблем (Норвегія, Данія, Швеція)	2	2	8
7	Соціальні виклики кризового суспільства Південної Європи (Португалія, Іспанія, Італія, Греція)	2	2	8
8	Центрально-Східна Європа: виклики посткомуністичної трансформації	-	2	8
9	Від радянського до європейського союзу: соціальні процеси в країнах Балтії (Естонія, Латвія, Литва)	-	2	8
10	Порівняльні дослідження соціальних показників в Європейських країнах пост-СРСР (Україна, Білорусь, Молдова)	-	2	8
	Підсумкова робота (аналітична записка)	-	-	24
	ВСЬОГО	14	20	116

Загальний обсяг 150 год. в тому числі:

Лекцій – 14 год.

Практичні заняття - 20 год.

Самостійна робота - 116 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. The SAGE Handbook of European Studies 2009 680 p. – Глава 1, Глава 3
2. *Abbott P., Wallace C. Social Quality: a Way to Measure the Quality of Society // Social Indicators Research* 2012 Aug; 108(1): 153–167. Режим доступу <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3384781/>
3. *Ukraine in Transformation. From Soviet Republic to European Society.* \ Veira-Ramos, Alberto, Liubyva, Tetiana, Golovakha, Ievhenii (Eds.) Palgrave. 2020. Pp. 1-34, 261-276,
4. *Adrian Favell, Virginie Guraudon. The sociology of the European Union: an agenda. European Union Politics, SAGE Publications, 2009, 10 (4), pp.550-576.*
5. *Eduardo Bericat, Maria Luisa Jimenez-Rodrigo (Eds) (2019) The Quality of European Societies A Compilation of Composite Indicators. Springer. Pp. 27-148, 167-250, 295-334, 251-294.*

Додаткова:

1. *Moritz Jesse* (eds) (2021) *European Societies, Migration, And The Law. The 'Others' amongst 'Us'*. Edited by Cambridge University Press. Downloaded from <https://www.cambridge.org/core> . <https://doi.org/10.1017/9781108767637> Pp.1-18, 211-374
2. *Benjamin Schewel and Erin K. Wilson* (2020) *Religion and European Society. A Primer*. Wiley Blackwell. Pp. 15-28, 69-106, 111-138, 183-207
3. *Esping-Andersen G.* (1990) *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Cambridge
4. *Veenhoven R.* Quality of life in an individualistic society. A comparison of 43 nations in the early 1990 s. *Social Indicators Research*. 1999;48:157–186.
5. *Wallace C. . Abbott P.* From Quality of Life to Social Quality Relevance for Work and Care in Europe. Режим доступу https://www.abdn.ac.uk/socsci/documents/Wallace_Abbot_2007.pdf
6. *Watson D, Pichler F, Wallace C.* Subjective well-being in Europe. Dublin: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions; 2009.
7. *Tilly Charles* (2009) *Europe Transformed, 1945-2000* \ The SAGE Handbook of European Studies (2009) Edited by: *Chris Rumford*/ SAGE Publications Ltd, pp. 17-35
8. *Therborn Goran* (1995) *European Modernity and Beyond: The Trajectory of European Societies, 1945-2000*. Part 1.

10. Електронні ресурси:

- The European Social Survey (the ESS) <http://europeansocialsurvey.org/>
- EuroBarometer http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm
- European Values Study (EVS) <http://www.europeanvaluesstudy.eu>
- Human Development Index <http://hdr.undp.org/en/statistics/hdi/>
- Bertelsmann Transformation index <http://www.bti-project.org/index/>
- Corruption Perception Index <http://www.transparency.org/research/cpi/overview>
- World Bank Governance Index http://info.worldbank.org/governance/wgi/sc_country.asp
- Democracy index http://www.democracvbarometer.org/links_en.html
- R.Inglehart Happiness is Different Things to Different People: Subjective Well-being in Global Perspective https://www.youtube.com/watch?v=YIacwqIFtY&list=PLUoldIt9EA7B_nuU-LHirTtdiF9K4Azl0
- Better Life Index: methodology and Data. Режим доступу: <http://www.oecdbetterlifeindex.org/>
- EU social indicators Режим доступу <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=756>
- Happy Planet Index www.happyplanetindex.org/